

human communication: A study of interactional patterns, pathologies, and paradoxes / P. Watzlawick, J. H. Beavin, D. D. Jackson. – New York : W. W. Norton, 1967. 13. Communication Theory: All About Theories for Communication. Westley and MacLean's Model of Communication [Electronic resource]. – Access mode : <http://communicationtheory.org/westley-and-maclean's-model-of-communication>. 14. Maletzke G. Medienwirkungsforschung / G. Maletzke. – Tübingen, Germany : Max Niemeyer Verlag, 1981. 15. Paul F. Lazarsfeld Philosophy of Science and Empirical Social Research Original Research Article / F. Paul // Studies in Logic and the Foundations of Mathematics. – 1966. – Vol. 44. – Pp. 463–473. 16. Dean C. Barnlund. Public and private self in communicating with Japan / C. Dean Barnlund // Business Horizons. – 1989. – Vol. 32. – Issue 2. – March – April. – Pp. 32–40. 17. Barnlund D. C. Communication: the context of change / D. C. Barnlund // C. E. LARSON & F DANCE (ed.) Perspectives on communication : colloquium proceedings. – Speech Communication Center (Milwaukee, USA). – 1988. – Pp. 24–40. 18. Моисеева А. П. Основы теории коммуникации : учебн. пособ. / А. П. Моисеева. – Томск : Изд. ТПУ, 2004. – 128 с. 19. Мироненко І. І. Дослідження системи факторів, які сприяють формуванню та розвитку взаємовідносин машинобудівних підприємств зі споживачами продукції / І. І. Мироненко // Економіка розвитку. – 2012. – № 1(61). – С. 103–106.

References: 1. Report "Measuring the Information Society 2012" [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis2012.aspx>. 2. Dance Frank. Toward theory of human communication: original essays // Frank Dance (ed.). Human communication theory. – New York, USA : Holt, 1967. – Pp. 288–309. 3. Effective Communications : (Management Extra) by Elearn. – Oxford : Publisher: Routledge, 2007. – 128 p. 4. Davis Foulger. Models of the Communication Process. Brooklyn College/CUNY, February 25, 2004 [Electronic resource]. – Access mode : <http://davis.foulger.info/research/unifiedModelOfCommunication.htm>. 5. Katz E. The Two-Step Flow of Communication / E. Katz // Public Opinion. – 1957. – No. 21. – Pp. 61–78. 6. Lasswell H. The structure and function of communication in society / H. Lasswell // "The Communication of Ideas" / Bryson Lyman (ed.). – New York : Harper, Institute for Religious and Social Studies, 1948. – Pp. 37–51. 7. Communication Theory: All About Theories for Communication. Lasswell's Model [Electronic resource]. – Access mode : <http://communicationtheory.org/lasswells-model/comment-page-1/>. 8. Shannon C. E. A Mathematical Theory of Communication / C. E. Shannon // Bell System Technical Journal. – 1948. – Vol. 27. – July and October. – Pp. 379–423, 623–656. 9. Schramm W. (ed.). Mass communications. – 2nd ed. – Urbana, IL : University of Illinois Press, 1960. 10. Berlo D. K. The process of communication: An introduction to theory and practice. – New York : Holt Rinehart and Winston, 1960. 11. Communication Theory: All About Theories for Communication. The Newcomb's Model [Electronic resource]. – Access mode : <http://communicationtheory.org/the-newcombs-model>. 12. Watzlawick P. Pragmatics of

human communication: A study of interactional patterns, pathologies, and paradoxes / P. Watzlawick, J. H. Beavin, D. D. Jackson. – New York : W. W. Norton, 1967. 13. Communication Theory: All About Theories for Communication. Westley and MacLean's Model of Communication [Electronic resource]. – Access mode : <http://communicationtheory.org/westley-and-maclean's-model-of-communication>. 14. Maletzke G. Medienwirkungsforschung / G. Maletzke. – Tübingen, Germany : Max Niemeyer Verlag, 1981. 15. Paul F. Lazarsfeld Philosophy of Science and Empirical Social Research Original Research Article / F. Paul // Studies in Logic and the Foundations of Mathematics. – 1966. – Vol. 44. – Pp. 463–473. 16. Dean C. Barnlund. Public and private self in communicating with Japan / C. Dean Barnlund // Business Horizons. – 1989. – Vol. 32. – Issue 2. – March – April. – Pp. 32–40. 17. Barnlund D. C. Communication: the context of change / D. C. Barnlund // C. E. LARSON & F DANCE (ed.) Perspectives on communication : colloquium proceedings. – Speech Communication Center (Milwaukee, USA). – 1988. – Pp. 24–40. 18. Moiseeva A. P. Osnovy teorii kommunikatsii : uchebn. posob. [Bases of Communication Theory : textbook] / A. P. Moiseeva. – Tomsk : Izd. TPU, 2004. – 128 p. 19. Myronenko I. I. Doslidzhennia systemy faktoriv, yaki spryiauiu formuvanniu ta rozvytku vzaiemovidnosyn mashynobudivnykh pidpriemstv zi spozhyvachamy produktsii [Study of Factors that Shape and Develop the Relationship Between the Engineering Enterprises and Consumers] / I. I. Myronenko // Ekonomika rozvytku. – 2012. – No. 1(61). – Pp. 103–106.

Information about the author

K. Naumik – Ph.D. in Economics, Associate Professor of Tourism Department, doctoral student of Kharkiv National University of Economics (9a Lenin Ave., 61166, Kharkiv, Ukraine, e-mail: naumik@ukr.net).

Інформація про автора

Наумік Катерина Георгіївна – канд. екон. наук, доцент кафедри туризму, докторант Харківського національного економічного університету (61166, Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: naumik@ukr.net).

Информация об авторе

Наумик Екатерина Георгиевна – канд. экон. наук, доцент кафедры туризма, докторант Харьковского национального экономического университета (61166, Украина, г. Харьков, пр. Ленина, 9а, e-mail: naumik@ukr.net).

*A double-blind
peer review has been held.*

*Стаття надійшла до ред.
27.06.2013 р.*

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЖЕРЕЛ ВИРОБНИЧОГО ІНВЕСТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ КОРПОРАЦІЙ

УДК 330.322(477)

Климова Н. І.

Систематизовано найбільш важливі джерела виробничого інвестування, які у своїй єдності забезпечують комплексний позитивний вплив на інвестиційну активність українських корпорацій: розширення нормативної бази амортизаційної політики, вдосконалення механізмів емісійної діяльності, розвиток ринку корпоративних цінних паперів, розширення сфери довгострокового кредитування, формування системи захисту й гарантування повернення інвестиційних коштів, активізацію ролі держави в розробці галузевих та регіональних інвестиційних програм, посилення зобов'язань інвестора щодо модернізації виробництва. Розглянуто питання джерел виробничого інвестування вітчизняних корпорацій. Запропоновано інвестиційну стратегію корпорації, визначено основні етапи її реалізації.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційні ресурси, інвестиційна стратегія, амортизаційні відрахування, корпорація.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ИСТОЧНИКОВ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ИНВЕСТИРОВАНИЯ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ КОРПОРАЦИЙ

УДК 330.322(477)

Климова Н. И.

Систематизированы наиболее важные источники производственного инвестирования, которые в своем единстве обеспечивают комплексное положительное влияние на инвестиционную активность украинских корпораций: расширение нормативной базы амортизационной политики, совершенствование механизмов эмиссионной деятельности, развитие рынка корпоративных ценных бумаг, расширение сферы долгосрочного кредитования, формирование системы защиты и гарантирования возврата инвестиционных средств, активизацию роли государства в разработке отраслевых и региональных инвестиционных программ, усиление обязательств инвестора по модернизации производства. Рассмотрены вопросы производственного инвестирования отечественных корпораций. Предложена инвестиционная стратегия корпорации, определены основные этапы ее реализации.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инвестиционные ресурсы, инвестиционная стратегия, амортизационные отчисления, корпорация.

THEORETICAL APPROACHES TO DETERMINING THE SOURCES OF DOMESTIC CORPORATIONS PRODUCTION INVESTMENT

UDC 330.322(477)

N. Klimova

The most important reasons for industrial investment, which in its unity provide comprehensive positive impact on investment activity of Ukrainian corporations have been systematized. This activity comprises the expanding regulatory framework for depreciation policy, the improvement of emission mechanisms, the development of the corporate securities market, the expansion of long-term loans, the formation of protecting and guaranteeing the return of investment funds, increasing the state's role in the development of sectoral and regional investment programs, strengthening investor's obligations on production modernization. The issues of the sources of domestic corporations productive investment were studied. Investment strategy of a corporation was offered, basic phases of its implementation were determined.

Keywords: investment activity, investment resources, investment strategy, depreciation expenses, corporation.

Успішне розв'язання фінансових проблем управління корпорациями України значною мірою визначається рівнем і діапазоном їх інвестиційної активності й діяльності. Наслідком економічної кризи в Україні стало значне скорочення інвестиційної діяльності підприємств, що спричинило суттєве зменшення обсягу капітальних вкладень у національну економіку, зростання фізичного й морального зносу діючих основних фондів. Тому першочерговим завданням стабілізації економіки України є формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення зовнішніх і внутрішніх джерел інвестиційних ресурсів. У зв'язку з цим дослідження джерел виробничого інвестування, шляхів їх реалізації, принципів та механізмів інвестиційної політики вітчизняних корпораций є проблемою актуальною.

Широке коло питань, пов'язаних із формуванням та реалізацією інвестиційної політики підприємства, знайшли своє відображення у працях вітчизняних і зарубіжних вчених та фахівців: І. Ансоффа, Бланка І. О., Г. Бірманна, Богатирьова А. М., Р. Брейлі, Ю. Бріггема, Коссова В. В., Б. Карлофа, У. Кінга, Д. Кліланда, П. Массе, Стерлінга А. Р., Томпсона А. А., Стрікланда А. Дж., Шапіро В. Д., Гуляєвої Н. М., Пересади А. А., Д. Черваньова, Шеремета А. Д. та ін.

Проте існує низка актуальних проблем у цій сфері, які потребують подальшого глибокого осмислення та вирішення.

З огляду на науково-практичну актуальність теми і спираючись на результати дослідження окремих її аспектів в економічній літературі, метою даного дослідження є узагальнення та вдосконалення існуючих підходів до формування джерел виробничого інвестування вітчизняних корпораций, реалізація якої забезпечить максимальне підвищення їх фінансової стабільності.

Особливу роль у забезпеченні сталого економічного розвитку відіграють інвестиції. Масове оновлення основного капіталу є необхідною умовою виходу економіки із кризи. Інвестиційна актив-

ність усередині держави має безпосередній вплив на економічне зростання, високий її рівень спричиняє зростання ВВП як у цілому, так і на душу населення. За підрахунками фахівців, загальна потреба в інвестиціях для структурної перебудови економіки України становить від 140 до 200 млрд дол., а щорічна потреба в інвестиціях – від 30 до 40 млрд дол. Загалом низький рівень інвестиційної активності в Україні особливо загострився в умовах світової фінансової кризи і був зумовлений такими чинниками, як високий рівень зовнішнього боргу, загострення фінансової та іпотечної криз, нестабільність інвестиційної активності, відтік капіталу, високий рівень доларизації економіки, спекуляції на фінансовому ринку України, збільшення тіньової економіки тощо. У 2011 р. спостерігався значний приріст інвестицій в основний капітал порівняно з 2010 р. – на 21,2 %. Однак на сьогодні інвестицій в основний капітал майже у 2 рази менше, ніж за показниками 1990 р. [1].

Основною проблемою, яка обумовлює необхідність поглиблення інвестиційної діяльності в акціонерних товариствах, є незадовільний стан основних фондів підприємств, невисокі темпи оновлення виробничого потенціалу, які за останні роки ще більше уповільнились, коефіцієнт вибуття обладнання в 4 – 5 разів нижчий, ніж у промислово розвинутих країнах. У результаті зростає знос основних виробничих фондів, особливо відчутні їх старіння в машинобудуванні, хімії, металургії, нафтохімії, галузях, що визначають темпи науково-технічного прогресу.

Окрім зазначених моментів, необхідно врахувати значне якісне відставання вітчизняних технологій від світових аналогів. В Україні набагато менша глибина переробки нафти, питома вага прогресивних методів виплавлення сталі. Таким чином, модернізація вітчизняного виробництва неможлива без зростання інвестиційної активності.

Усі напрями й форми інвестиційної діяльності корпораций реалізуються за рахунок інвестиційних ресурсів. Інвестиційні ресурси –

це всі види грошових та інших активів, залучених для реалізації вкладень в об'єкти інвестування [2]. Формування стратегії інвестиційних ресурсів є важливим складовим елементом фінансової стратегії корпорації. Розробка такої стратегії дозволяє забезпечити безперервну інвестиційну діяльність, ефективне використання власних фінансових коштів і фінансову стійкість у довгостроковій перспективі [3].

Етапи формування стратегії інвестиційних ресурсів корпорації можна зобразити за допомогою рисунка.

Рис. Етапи розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів

Таким чином, у процесі вибору джерел інвестування корпорації фінансовим службам необхідно: визначити потреби в короткостроковому й довгостроковому капіталі, зробити аналіз можливих змін у структурі активів і капіталу, використати максимально ефективно власні й позикові кошти, забезпечити стабільну платоспроможність і фінансову стійкість, зменшити витрати на фінансування виробничої діяльності.

Наявність фінансових та інвестиційних планів забезпечить визначення обсягу грошових коштів корпорації з урахуванням професіоналізму й компетенції керівництва, податкового законодавства, грошово-кредитної політики, співвідношення власних і позикових коштів у структурі капіталу, витрат на фінансування операційної та інвестиційної діяльності.

Серед джерел інвестування корпорацій в Україні можна виділити внутрішні – власний капітал – і зовнішні – позиковий і залучений капітал.

Серед власних джерел фінансування інвестицій головним елементом виступає прибуток, а точніше, та його частина, що залишається в розпорядженні корпорації після сплати й розрахунків з акціонерами. Акумуляція нерозподіленого прибутку протягом певного періоду слугує потужним джерелом виконання будь-яких інвестиційних програм і проектів. Політика розподілу чистого прибутку корпорації визначається загальною стратегією економічного розвитку підприємства. Проте можливості фінансування інвестицій шляхом використання нерозподіленого прибутку обмежені внаслідок нестабільного стану більшості акціонерних товариств, кризи неплатежів і недостатності обігових коштів.

Другим важливим за значенням джерелом власних коштів є амортизаційні відрахування. Їх розмір залежить від обсягу основних фондів корпорації й амортизаційної політики. Як свідчать українські реалії, частка прибутку як основного джерела інвестицій є надзвичайно низькою, лівова частка власних інвестиційних ресурсів підприємств припадає на амортизаційні відрахування.

Амортизаційні відрахування – частина виручки від реалізації продукції, яка відноситься до собівартості (не оподатковується податком на прибуток) і використовується для оновлення основних фондів. Чим вищою є величина амортизаційних відрахувань, тим меншою буде сума податку на прибуток і тим більше коштів залишається у розпорядженні підприємства. Як свідчить вітчизняна практика, амортизаційні відрахування за своєю природою є найстабільнішим джерелом коштів для підприємств, які не залежать від зміни зовнішньої ситуації.

Але досить поширеною стала практика використання певної частки амортизаційних відрахувань на поповнення обігових коштів акціонерних товариств. Цей шлях веде до обмеження можливостей формування інвестиційних ресурсів підприємства, причиною такої ситуації є дефіцит обігових коштів.

Існуюча вітчизняна практика нарахування амортизації передбачає запровадження трьох великих груп основних фондів, для яких зафіксовані єдині норми амортизації та сумарний облік зносу. До єдиної групи можна віднести літаки, устаткування різної потужності, річкові судна, які мають різні умови експлуатації та різні терміни зносу. На думку автора, такий підхід є спрощеним, доцільним було б виділити більшу кількість груп основних фондів і передбачити різні норми, терміни та умови експлуатації. Для того щоб амортизаційні фонди акціонерних товариств України стали ефективним джерелом інвестиційних ресурсів, необхідно розширити законодавство з амортизаційної політики.

Процеси інноваційного розвитку західних економік сприяли введенню в практику прискорених методів амортизації вартості основних фондів. Вперше такі методи були застосовані ще в роки Першої світової війни й отримали значне розповсюдження у сучасних умовах. У західних країнах застосування прискореної амортизації як способу збільшення інвестиційних ресурсів підприємств передбачає списання переважної частини вартості основних засобів в перші роки їх експлуатації. В основі такого підходу лежить ідея про більшу ефективність основних фондів у перші роки, коли вони дають прибуток, тривалий же час функціонування веде до фізичного й морального зносу. Але метод прискореної амортизації містить певні суперечності: швидке списання сприяє зростанню цін на продукцію, що, у свою чергу, обмежує коло потенційних споживачів. Суперечність нівелюється ефектом оновлення основного капіталу і зростання прибутку через виведення більшої його частини з-під оподаткування.

В умовах розвинутого фінансового ринку важливим джерелом зовнішнього фінансування є емісія власних цінних паперів (акцій і облігацій). Акціонерні товариства використовують такий спосіб мобілізації фінансових ресурсів з метою повноцінної діяльності за умови, що акціонерне підприємство тільки створене, воно не має іншого способу формування фінансового капіталу, крім емісії цінних паперів, звідси й головна перевага акціонерної форми господарювання перед іншими. Акціонерні товариства можуть поповнювати власний капітал для здійснення інвестиційних програм за рахунок додаткової емісії акцій, яку можна проводити лише після повної оплати акцій попередньої емісії за вартістю, не нижчою від номінальної, відповідно до чинного законодавства.

Емісія акцій розвинуті акціонерні товариства використовують тоді, коли вичерпані альтернативні можливості залучення інвестиційних коштів. Така ситуація пояснюється тим, що акція є дорогим джерелом фінансування, за якими підприємство повинне сплачувати дивіденди й вартість емісії відносно вища порівняно з іншими джерелами залучених коштів. Додаткова емісія веде до зниження курсу раніше випущених акцій, тривалості періоду біржової кон'юнктури, коли акціонерні підприємства не можуть за бажаною ціною розміщувати нові випуски акцій. Тому в зарубіжній практиці для реалізації інвестиційних програм одним із найбільш поширених джерел залучення позикових коштів є облігації. Корпорації, емітуючи облігації, розміщують їх серед інвесторів і отримують кредит з боку позичальників капіталу. Обсяг випуску облігацій визначається здатністю корпорації запропонувати конкурентоспроможну ставку процента [4].

Відмінність між такими джерелами залучення інвестиційних ресурсів, як емісія акцій і облігацій, полягає в тому, що кошти, отримані від продажу облігацій, є залученим капіталом для акціонерного товариства, який необхідно повертати з процентами. Кошти, отримані від продажу акцій, є джерелом поповнення власного капіталу підприємства. Як і у випадку емісії акцій, акціонерне товариство несе витрати, пов'язані з організаційно-технічною стороною емісії облігацій, процентними виплатами, з погашенням основної суми боргу, виплатою винагороди посередникам у випадку залучення останніх (банків, інвестиційних компаній, послуг реєстраторів, депозиторів), але це сумарні витрати, що проводяться до сплати податку, на відміну від дивідендів, які виплачуються з чистого прибутку. Тому з даної точки зору емісія облігацій є вигіднішим джерелом залучення інвестиційних ресурсів, ніж емісія акцій.

На думку автора, механізм емісії облігацій залишається ще не достатньо вивченим і використаним джерелом фінансування українських акціонерних товариств, але темпи розвитку ринкових відносин дають змогу очікувати в найближчій перспективі оволодіння й цим напрямом залучення вільних інвестиційних ресурсів. За даної ситуації необхідно забезпечити проведення емісії середньострокових і довгострокових цінних паперів за цільовим призначенням. Зазначений момент у функціонуванні більшості акціонерних товариств України реалізується недостатньо, однією з причин цього є недосконалість розвитку інфраструктури фондового ринку, зокрема, системи реєстрації власників, депозитарного обліку, розрахунково-клірингових механізмів, інвестиційного консультування.

Аналіз досліджуваної проблеми дозволяє стверджувати, що акціонерні товариства України мають суттєвий дефіцит інвестиційних ресурсів. В умовах розвитку фінансового ринку для залучення інвестицій у виробничу сферу джерела фінансування значно розширюються.

Акціонерні товариства можуть використовувати кошти комерційних банків, страхових, інноваційних, позабюджетних фондів, випускати пайові цінні папери, торгові зобов'язання, внутрішні інвестиційні позики для підтримання фінансової стійкості підприємства [5].

Одним із важливих мотиваційних чинників є можливість одержання кредитів на вигідних для них умовах. Підприємство несе відповідні фінансові витрати в разі залучення позикового капіталу, зокрема, до таких витрат відносять відсотки за кредитами, лізингом. Макроекономічна нестабільність у країні не сприяє вдосконаленню фінансово-кредитного механізму. Беручи до уваги, що між рівнем платоспроможності й ризиком існує залежність, банки використовують позичковий процент, який включає значну премію за ризик і премію за великий лаг інвестування, що робить кредит дорогим і невигідним для акціонерних товариств.

У зарубіжній практиці використовують дотації до ставки процента за кредит, який надається державою комерційним банкам для інвестування пріоритетних підприємств і галузей.

В умовах розвитку в Україні ринкових відносин важливим напрямом розширення інвестиційної діяльності підприємств може бути довгострокове кредитування. Але економічна ситуація в країні стримує комерційні банки в наданні довгострокових кредитів, така ситуація пояснюється недостатністю кредитних ресурсів, підвищеною ризикованістю, а отже, високими позиковими процентами, які стримують інвестиційний попит. У зв'язку з цим цікавим є досвід західних країн, які практикують створення банків довгострокового кредитування. Місією таких банків є надання довгострокових кредитів для придбання й модернізації основних фондів. При цьому в інтересах інвесторів банки встановлюють фіксований позичковий процент у процесі використання державних гарантій. Створення таких банків в Україні значно поживить інвестиційну діяльність вітчизняних корпорацій [6].

Ще одним мотиваційним фактором залучення довгострокових коштів може бути використання лізингу. Відповідно до Закону України "Про лізинг", підприємство має можливість залучати кошти шляхом фінансового й оперативного лізингу. Лізинг є здаванням в оренду на тривалий термін основних фондів, у більшості випадків активної їх частини. У зарубіжних корпораціях лізингові операції становлять 12 – 15 % усіх інвестицій. Лізинг як джерело інвестиційних ресурсів має певні переваги порівняно з іншими формами інвестування [7].

По-перше, підприємство має більші можливості щодо маневрування грошовими потоками під час сплати лізингових платежів; по-друге, відсутня застава під лізинг, оскільки гарантом є орендоване майно, яке залишається у власності лізингодавця; по-третє, лізинг не впливає на необхідний обсяг власних коштів, не регламентованих структурою пасиву; по-четверте, він дає можливість формами інвестування придбаних активів.

Як свідчить вітчизняна практика, українські корпорації недоцінюють роль лізингових операцій, які дають можливість зекономити частину коштів для нагромадження їх у подальшій діяльності. З огляду на зазначене, слід констатувати, що, враховуючи ситуацію на вітчизняному ринку довгострокового кредитування, фінансовий лізинг як різновид фінансового кредиту і як альтернативне джерело позикових коштів може стати найважливішим мотиваційним напрямом поживлення інвестиційної діяльності є поширення іпотечного кредитування. У зв'язку з цим надзвичайно важливим є вирішення проблеми розвитку в Україні ринку нерухомості й ринку землі на державному рівні.

Таким чином, для того щоб фінансово-кредитна система України сприяла активізації інвестиційної діяльності вітчизняних підприємницьких структур, необхідно вирішити низку проблем, зокрема, пов'язаних із браком кредитних ресурсів, низьким рівнем заощаджень населення, низькою питомаю вагою інвестиційних кредитів, кризою неплатежів. Першочерговою проблемою є вдосконалення банківського законодавства.

Важливим джерелом залучення капіталу для виробничого інвестування виступають іноземні інвестиції, потреба в яких для структурної перебудови економіки України оцінюється спеціалістами в 40 млрд доларів [8]. Активізація залучення іноземних інвестицій є особливо актуальною з причини браку власних інвестиційних ресурсів. Підвищити інвестиційну привабливість українських акціонерних товариств можливо, на думку автора, шляхом удосконалення нормативно-правового, економічного та інформаційного механізму інвестиційної діяльності.

Отже, характеризуючи джерела виробничого інвестування акціонерних компаній, слід відзначити, що значна частина капіталу генерується самим підприємством за рахунок амортизаційних відрахувань, решта надходить за рахунок емісії цінних паперів під конкретні інвестиційні програми й проекти, залучення ресурсів інвестиційних фондів, страхових компаній, комерційних банків, нестандартних методів фінансування інвестиційної діяльності. Слід зауважити, що в процесі визначення оптимальної структури формування джерел виробничого інвестування необхідно враховувати вимоги платоспроможності та фінансової стійкості корпорації. У міжнародній практиці оптимальним вважається, що за рахунок позикових коштів може бути профінансовано близька 50 % загальних потреб компанії у фінансових ресурсах [9].

Таким чином, формування джерел виробничого інвестування забезпечить єдиний комплексний вплив на інвестиційну діяльність вітчизняних корпорацій і дозволить їм значно підвищити свою інвестиційну привабливість і фінансову стійкість.

Література: 1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua. 2. Бланк І. О. Інвестиційний менеджмент : підручник / І. О. Бланк, Н. М. Гуляєва. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. – 398 с. 3. Мурат Яссин. Інвестиційна стратегія підприємства: поняття і основні етапи розвитку / Мурат Яссин // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 11(137). – С. 538–545. 4. Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ). – Режим доступу : www.uaib.com.ua. 5. Світова фінансова криза (2008) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/>. 6. Карачина Н. П. Організаційно-економічні заходи сприяння інвестиційній діяльності підприємств / Н. П. Карачина, А. В. Вітюк // Економіка розвитку. – 2013. – № 1. – С. 93–100. 7. Кужелєв М. О. Залучення доходів і заощаджень приватних інвесторів у корпоративний сектор України / М. О. Кужелєв // Економіка розвитку. – 2013. – №1. – С. 19–23. 8. Дишко І. Ю. Теоретичні підходи до процесу залучення прямих іноземних інвестицій / І. Ю. Дишко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 4(130). – С. 398–405. 9. Затонацька Т. Г. Підвищення ефективності реалізації державних інвестиційних програм в Україні / Т. Г. Затонацька, О. А. Шименська // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 4(130). – С. 86–94.

References: 1. Ofitsiinyi sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy. – Access mode : www.ukrstat.gov.ua. 2. Blank I. O. Investytsiinyi menedzhment : pidruchnyk / I. O. Blank, N. M. Huliiayeva. – K. : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 2003. – 398 p. 3. Murat Yassyn. Investytsiynna stratehiia pidpriemstva: poniattia i osnovni etapy rozvytku / Murat Yassyn // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – No. 11(137). – Pp. 538–545. 4. Sait Ukrain-skoi asotsiatsii investytsiynoho biznesu (UAIB). – Access mode : www.uaib.com.ua. 5. Svitova finansova kryza (2008) [Electronic resource]. – Access mode : <http://ru.wikipedia.org/wiki/>. 6. Karachyna N. P. Orhanizatsiynno-ekonomichni zakhody spriyanniia investytsiynii diialnosti pidpriemstv / N. P. Karachyna, A. V. Vitiuk // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 1. – Pp. 93–100. 7. Kuzheliev M. O. Zaluchennia dokhodiv i zaoshchadzen pryvatnykh investoriv u korporatyvnyi sektor Ukrainy / M. O. Kuzheliev // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 1. – Pp. 19–23. 8. Dyshko I. Yu. Teoretychni pidkhody do protsesu zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii / I. Yu. Dyshko // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – No. 4(130). – Pp. 398–405. 9. Zatonatska T. H. Pidvyshchennia efektyvnosti realizatsii derzhavnykh investytsiynnykh program v Ukraini / T. H. Zatonatska, O. A. Shymenska // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – No. 4(130). – Pp. 86–94.

Інформація про автора

Климова Ніла Іванівна – канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (61174, Україна, м. Харків, пр. Перемоги, 55, e-mail: klimova.nila@mail.ru).

Информация об авторе

Климова Нила Ивановна – канд. экон. наук, доцент кафедры экономической теории Харьковского института банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (61174, Украина, г. Харьков, пр. Победы, 55, e-mail: klimova.nila@mail.ru).

Information about the author

N. Klimova – Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Theory of Kharkiv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (55 Peremohy Ave., 61174, Kharkiv, Ukraine, e-mail: klimova.nila@mail.ru).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Назарова Г. В.

Стаття надійшла до ред.
16.04.2013 р.

**ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ
ПОТОКАМИ СИРОВИНИ НА КОКСОХІМІЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

УДК 657.422

Котлярова В. Г.

Розкрито технологічні особливості коксохімічного підприємства, такі, як безперервний характер технологічного процесу, вибухо- і пожежонебезпечність виробництва, незадовільний фізичний стан основних агрегатів, напрям руху матеріального потоку, що висувають високі вимоги до управління потоками сировини. Досліджено негативні наслідки, до яких призводить некеріваність забезпечення сировиною (вугільними концентратами) коксохімічних підприємств: зменшення обсягів товарної продукції, зупинка технологічного процесу у деяких переділах, повна втрата продукції, збільшення обсягів ремонтних робіт. Запропоновано показники оцінки управління потоками сировини, які враховують особливості технологічного процесу коксування та дадуть можливість персоналу підприємств вчасно ідентифікувати проблеми і ліквідувати їх.

Ключові слова: випереджачі показники, показники, що запізнюються, технологічний процес, вхідні потоки.

**ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ОЦЕНКИ ПРОЦЕССА УПРАВЛЕНИЯ
ПОТОКАМИ СЫРЬЯ НА КОКСОХИМИЧЕСКОМ ПРЕДПРИЯТИИ**

УДК 657.422

Котлярова В. Г.

Рассмотрены технологические особенности коксохимического предприятия, такие, как непрерывный характер технологического процесса, взрыво- и пожароопасность производства, неудовлетворительное состояние основных агрегатов, направление движения материального потока, которые выдвигают высокие требования к управлению потоками сырья. Исследованы негативные последствия, к которым приводит неуправляемость обеспечения сырьем (угольными концентратами) коксохимических предприятий: уменьшение объемов товарной продукции, остановка технологического процесса в некоторых переделах, полная потеря продукции, увеличение объемов ремонтных работ. Предложены показатели оценки управления потоками сырья, которые учитывают особенности технологического процесса коксования и дадут возможность персоналу предприятий вовремя идентифицировать проблемы и ликвидировать их.

Ключевые слова: опережающие показатели, запаздывающие показатели, технологический процесс, входные потоки.

**DETERMINING THE INDEXES OF ESTIMATION OF THE PROCESS OF MANAGING
RAW MATERIAL STREAMS AT A COKE-CHEMICAL ENTERPRISE**

UDC 657.422

V. Kotliarova

Technological features of a coke-chemical enterprise, such as continuous character of technological process, explosion and fire hazard, unsatisfactory state of basic aggregates, the direction of material stream motion which advance high demands to the management of raw material streams have been studied. The negative consequences caused by the uncontrollability of providing raw material (coal concentrates) at coke-chemical enterprises, namely the decrease in